

Галіцина В.С.

студентка,

Науковий керівник: Коновалова О.В.

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ТВОРЧИСТЬ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ-ГРАФІКІВ

Оскільки міф зберігає сталі моделі загальнолюдських цінностей, звернення до нього відбувається у кризові епохи. Художники, що звертаються до міфології, мають міфологічний тип мислення. Про це стверджували О. Потебня, В. Соловйов, В. Марков. О. Потебня вважав «міфічне» мислення особливим видом людської мисленнєвої діяльності. Крім нього, учений виділяв поетичне та прозаїчно-наукове мислення.

На сьогодні існує неоміфологічна свідомість, що стала однією з рис культурної ментальності ХХ ст. Вона притаманна символізму та іншим течіям аж до пост-постмодернізму. У ролі міфів виступає побутова міфологія, історичні перекази та художні тексти минулих часів. Наприклад, мистецтву тоталітарного радянського суспільства був притаманний соціальний міф. Зате в сучасному українському мистецтві більшою мірою розвивається індивідуальна міфотворчість [3].

Мотиви та образи античної міфології активно розроблялися у творах авторів останньої третини ХХ – початку ХХІ ст.: О. Князика, Б. Румянцева, Ю. Єгорова, А. Шопіна, Г. Палатникова. Міфологічні сюжети отримують нове прочитання, адже вони пройшли крізь індивідуальні переживання кожного митця. Сучасні митці подають власну інтерпретацію відомих міфів та світоглядних проблем, відбитих у ньому. Вони вважають оголене тіло первісною моделлю світобудови, тому беруть його за основний предмет зображення. Крім античності, сучасні митці наслідують ідеї епохи Відродження. У їх творчості людина постає мірилом усього, тому у просторі домінує саме її фігура [2].

Завдяки знанням міфології та іконографії світового та зокрема античного мистецтва скульптор О. Князик створив образи «Спартака», «Викрадення Європи», «Музи». Експресія тіла героїв скульптур виражають їх внутрішній стан та риси характеру. Скульптор творчо переосмислює образи міфологічних героїв, що дозволяє йому досягти

монументального характеру своїх персонажів. Прикладом може слугувати скульптура «Спартак», де митець по-новому трактує образ. Герой-воїн трансформується у спортсмена, у якого фізичне тіло – витончена досконалість. Високою ступінню декоративності, виразності силуету та узагальнення форми володіють станкові скульптури «Вигнання з Раю» та «Кентавр» [2].

Скульптури Б. Румянцева мають риси постмодернізму, проте в них прослідковуються міфологічні символи. Завдяки їм, а також алегоріям митець досягає поліморфного звучання створених образів. Б. Румянцев по-своєму інтерпретує міфологічні образи та мотиви, порушуючи цим традиційні символічні опозиції «зовнішне – внутрішнє», «чоловіче – жіноче» та ін. [2].

Полотна Ю. Єгорова зображають переважно оголену жінку, яка символізує повну сил та енергії молоду людину. Для створення образу автор користується античною та ренесансною іконографією, тому зображення набувають схожості з міфологічними персонажами – Данаєю, Афродітою чи Артемідою. Наприклад, полотно «Дівчина зі стрілами» може по-різному трактуватися. Стріли пов'язують героїню твору з Артемідою [2].

А. Шопін кладе в основу творів мотиви сну та вакханалії, а також культивує тему кохання. Він сприймає чуттєву радість буття як основу життя та потужну рушійну силу існування людини. Безтурботний міф про земний Рай набуває гостроти через переплетіння мотивів ворожіння, дзеркала, сну та «любовного трикутника». У творчості А. Шопіна виразно помітне поєднання язичницьких та християнських першоджерел [2].

Г. Палатников створює графічні інтерпретації героїчних міфів давньої Греції, зокрема про героїв «Іліади». Оскільки ідеї, виражені у цьому творі, існують поза часом, художникові було важливо втілити їх у власній творчості. Вивчення античного вазопису, спадщини бароко, засад класицизму та романтизму дозволило митцеві виразити відчуття протистояння «життя – смерть». У творах Г. Палатникова помітні абстраговані пластичні форми та експресія, що гармонійно співіснують [2].

Твори М. Коваленка, М. Степанова, А. Антонюка, В. Кабаченка виражають міфологічні ідеї збереження народу та роду в епоху глобалізації. Ці митці створюють індивідуальні міфи, спираючись на засади міфу колективного. Завдяки творчій інтуїції вони проявляють архетипні образи та мотиви, що вириваються із глибин колективного несвідомого [2].

Творчість М. Коваленка, М. Степанова, А. Антонюка, В. Кабаченка належить до неопримітивізму – важливого мистецького напрямку ХХ ст. Завдяки примітивному мистецтву можна виразити сутнісний, а не зовнішній план об'єкта чи предмета [2].

Скульптор М. Степанов спирається у своїй творчості на надбання світової та української культури. Завдяки пластичній формі його твори набувають нового метафізичного змісту. Більшість скульптур художник вирізає з дерева. У скульптурах М. Степанов інтерпретує жіночі образи від найдавнішого часу до сучасності. Тут є образи вагітної жінки, матері-землі. Образи дівчаток та хлопчиків втілюють душевну чистоту та значний духовний потенціал. Скульптури М. Степанова тяжіють до відновлення зв'язків із героїчним минулим українців, виражаючись у образах козаків [2].

Ю. Коваленко створює образ Батьківщини, що символізує модель світу. Його творчість демонструє мотиви та образи, що мають архетипічну основу. Це образи дороги, дому, дерева, матері, дитини, старих людей чи дівчини. Творчість митця перегукується зі зразками авангарду та постмодернізму. У створенні художніх образів Ю. Коваленко застосовує прийоми гіперболи та метафори [2].

Список використаних джерел:

1. Коваль Н. Кого треба знати з українських графіків. URL: <https://chytomo.com/kofo-treba-znaty-z-ukrainskykh-hrafikiv/>
2. Лагутенко О.А. Українська графіка першої третини ХХ століття: загальноєвропейські тенденції та національні особливості розвитку : автореф. на здобуття наук. ступ. доктора мистецтвознавства. Київ, 2008. 37 с.
3. Розвиток мистецтва української графіки. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11754/>